

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 378

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15199010>

Лінгвокультурологічний підхід у навчанні іноземних мов: методологія, проблеми та перспективи

Заблоцька Любов Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка, 46027, м. Тернопіль,
вул. Максима Кривоноса, 2, Україна,
lubazab@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-4388-4710>

Кашуба Олександра Михайлівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка, 46027, м. Тернопіль,
вул. Максима Кривоноса, 2, Україна,
o.kaschuba@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-5478-2875>

Кравчук Тетяна Олександрівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка, 46027, м. Тернопіль,
вул. Максима Кривоноса, 2, Україна,
kravchuk@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-1396-4573>

Навольська Галина Іванівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка, 46027, м. Тернопіль,
вул. Максима Кривоноса, 2, Україна,
gnavolska@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-4196-0123>

Турчин Андрій Іванович

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка, 46027, м. Тернопіль,
вул. Максима Кривоноса, 2, Україна,
andrijturchyn@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1690-8967>

Прийнято: 19.03.2025 | Опубліковано: 29.03.2025

Анотація. *Метою* дослідження є обґрунтування значущості лінгвокультурологічного підходу в навчанні іноземних мов, визначення його методологічних засад та аналіз впливу на міжкультурну комунікативну компетентність. Методологія базується на міждисциплінарному підході, що поєднує елементи лінгвістики, культурології, педагогіки та соціальної психології. Застосовано **методи** теоретичного аналізу, порівняльного дослідження, спостереження та емпіричних досліджень впливу культурного компоненту на навчальний процес. **Результати дослідження** підтвердили, що інтеграція культурного аспекту у викладання іноземних мов сприяє глибшому розумінню мови, формуванню міжкультурної компетентності, розвитку критичного мислення та усвідомлення власної культурної ідентичності. Виявлено, що ефективність цього підходу підвищується через використання

автентичних матеріалів, інтерактивних методів навчання та цифрових технологій. Також встановлено необхідність розробки чітких критеріїв оцінювання рівня лінгвокультурної компетентності.

Висновки дослідження підкреслюють, що лінгвокультурологічний підхід є ключовим елементом сучасного мовного навчання, оскільки забезпечує не лише засвоєння мовного матеріалу, а й усвідомлення культурних кодів та комунікативних норм. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розробку інноваційних методик інтеграції культурного компоненту в навчальний процес та оцінку його ефективності в освітньому середовищі.

Ключові слова: лінгвокультурологічний підхід, міжкультурна комунікативна компетентність, інтерактивне навчання, іноземна мова.

Linguocultural approach in foreign language teaching: methodology, problems and prospects

Lyubov Zablotska

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 46027, Ternopil 2 Maxyma Kryvonosa str., Ukraine,
lubazab@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-4388-4710>

Olexandra Kashuba

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 46027, Ternopil 2 Maxyma Kryvonosa str., Ukraine,
o.kaschuba@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-5478-2875>

Tetiana Kravchuk

PhD in Philology, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 46027, Ternopil 2 Maxyma Kryvonosa str., Ukraine, kravchuk@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-1396-4573>

Halyna Navolska

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 46027, Ternopil 2 Maxyma Kryvonosa str., Ukraine, gnavolska@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-4196-0123>

Andrii Turchyn

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, 46027, Ternopil 2 Maxyma Kryvonosa str., Ukraine, andrijturchyn@tnpu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0002-1690-8967>

Abstract. *The aim of the study is to substantiate the significance of the linguocultural approach in foreign language teaching, define its methodological foundations, and analyze its impact on intercultural communicative competence. The methodology is based on an interdisciplinary approach that combines elements of linguistics, cultural studies, pedagogy, and social psychology. The study employs methods of theoretical analysis, comparative research, observation, and empirical studies on the impact of the cultural component on the learning process. The results of the study confirm that integration of the cultural aspect into foreign language teaching contributes to a deeper understanding of the language, the formation of intercultural competence, the development of critical thinking, and the awareness of one's own cultural identity. It has been found that the effectiveness of this approach is enhanced through the use of authentic materials, interactive teaching methods, and*

digital technologies. Furthermore, the necessity for clear criteria to assess the level of students' linguocultural competence has been established.

The study's conclusions emphasize that the linguocultural approach is a key element of modern language learning, as it ensures not only the acquisition of linguistic material but also the awareness of cultural codes and communicative norms. Further research should be aimed at developing innovative methodologies for integrating the cultural component into the learning process and assessing its effectiveness in the educational environment.

Keywords: *linguocultural approach, intercultural communicative competence, interactive learning, foreign language.*

Постановка проблеми. Сучасні соціальні, економічні та культурні тенденції розвитку України та її інтеграція в європейську освітню систему актуалізують нові виклики у сфері підготовки майбутніх фахівців. У зв'язку з цими глобалізаційними процесами система вищої освіти має готувати висококваліфікованих спеціалістів, які не лише добре володіють відповідними професійними дисциплінами, а й послуговуються на належному рівні іноземними мовами. Сучасний світ вимагає не лише опанування мовою, але й здатності ефективно взаємодіяти з представниками інших культур. Тому особливого значення набуває лінгвокультурологічний підхід до навчання іноземної мови, який враховує культурні аспекти мовної комунікації, а міжкультурна комунікативна компетенція стає важливим елементом підготовки фахівців у глобалізованому суспільстві. Незважаючи на значну кількість досліджень у цій галузі, питання оптимальних методів та засобів реалізації лінгвокультурного підходу залишаються актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У контексті лінгвокультурологічних досліджень мова і культура є взаємозалежними. Українські науковці: І. Ващенко, П. Гриценко, В. Кононенко, В. Складенко,

І. Чередніченко, Ю. Шевельов та ін. – розглядали культуру як умову формування мовних явищ та процесів. Ідею включення культурного аспекту під час навчання іноземної мови і розвитку культурної компетентності як важливої умови сприяння міжкультурному взаєморозумінню у XVIII–XX ст. обґрунтували К. Крамш, Р. Бауерс, Н. Брукс, Е. Холл, Г. Хофстеде, Дж. Шаулес та ін.

Грунтовний аналіз щодо теоретико-методологічних основ лінгвокультурології провела І. Білецька [1], порівнюючи підходи вітчизняних та зарубіжних науковців. Також науковиця узагальнила теоретичні положення сучасних досліджень лінгвокультурології та лінгвокультурної концептології щодо проблеми співвідношення мови і культури як їх основних категорій. О. Торосян [2] у своєму дослідженні зазначає такі переваги лінгвокультурологічного підходу: розширення культурного світогляду студентів; ознайомлення з традиціями та етикетом країни, мову якої вивчають; взаємопов'язане вивчення всіх аспектів іноземної мови; позбавлення стереотипів щодо інших культур, прагнення до культурного діалогу. Т. Стеченко, Л. Ушакова [3] аналізували зміст лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вчителів іноземних мов та визначили, що її складовими є когнітивний, діяльнісний та особистісний компоненти. О. Попова [4] визначила, що педагогічними умовами формування лінгвокультурної компетентності майбутніх менеджерів є: мотивація і особистісна спрямованість на оволодіння лінгвокультурною компетентністю; створення лінгвокультурного середовища, використовуючи інтерактивні методи навчання; розширення міждисциплінарних зв'язків освітніх програм. І. Савчак [5] досліджувала формування лінгвокультурної компетентності та опанування мовою на основі тексту, а також використовуючи відео- та аудіоматеріали, які дають можливість продемонструвати лінгвокультурологічну реальність наочно. В. Махінов [6] аналізував теоретичні засади формування мовної особистості в історії розвитку європейського соціокультурного освітнього простору. Серед іншого дослідник

визначив теоретичні засади дослідження мовної особистості, встановив її соціокультурні та етнопсихологічні особливості; визначив базові соціокультурні детермінанти формування такої особистості, розкрив внутрішній механізм її соціокультурного генезису, виявив роль соціокультурної рефлексії в її становленні, розробив концепцію та структурно-функціональну модель формування мовної особистості в умовах освітнього іншомовного середовища закладу вищої освіти з метою фахової підготовки майбутнього вчителя. В праці І. Чернишенко [7] проаналізовано фактори зовнішнього середовища буття етносів, які беруть участь у формуванні національних мовних картин світу та розглянуто класифікацію національно-специфічних концептів і способів їхньої вербалізації.

Важливими для формування лінгвокультурної компетентності є також розробка різноманітних підручників та посібників. Наприклад, у посібнику «Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика» [8] автори узагальнили накопичений вітчизняний та зарубіжний досвід викладання англійської, німецької, французької та іспанської мов у початковій, основній, старшій школах, проаналізували ключові теоретичні питання; окреслили основи формування мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентностей на засадах компетентнісного, комунікативного, культурологічного, рефлексивного та професійно орієнтованого підходів. У навчальному посібнику «Лінгвокультурологія» [9] основна увага зосереджена на аналізі мовної картини світу, характеристиці мовних особистостей і лінгвокультурних типажів, лінгвокультурному аналізу тексту, а також особливостях міжкультурного спілкування. Авторами розроблено комплекс лекційних і практичних занять з дисципліни.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість досліджень, питання практичної реалізації лінгвокультурного підходу в навчанні іноземних мов потребують подальшого

вивчення. Зокрема, недостатньо розроблені методики інтеграції культурного компоненту в навчальні програми, відсутні чіткі критерії оцінювання лінгвокультурної компетентності студентів, не повною мірою досліджено вплив лінгвокультурного підходу на мотивацію та успішність навчання, а також потребує подальшого вивчення інтеграція цифрових технологій у лінгвокультурне навчання.

Ця стаття сфокусована на розв'язанні окреслених проблем і покликана надати практичні рекомендації щодо їх подальшої реалізації в закладах вищої освіти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою цього дослідження є аналіз лінгвокультурологічного підходу в навчанні іноземних мов, обґрунтування його значущості для формування міжкультурної комунікативної компетентності та визначення шляхів його ефективної реалізації в сучасній освітній системі.

Завдання статті:

1. Дослідити теоретико-методологічні засади лінгвокультурологічного підходу.
2. Визначити роль мовної особистості та міжкультурної комунікативної компетентності в процесі навчання іноземних мов.
3. Проаналізувати існуючі методики та моделі лінгвокультурного навчання.
4. Оцінити вплив культурного компоненту на мотивацію студентів та їх успішність у вивченні мови.
5. Окреслити перспективи впровадження цифрових технологій у лінгвокультурне навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одним із найбільш значних покращень у вивченні та викладанні іноземних мов за останні кілька десятиліть стало визнання культурного виміру як важливого компонента. Щоб зрозуміти культуру, людина має зануритися у весь

її повноцінний зміст і самостійно його визначити, інтерпретувати, що практично неможливо без урахування культурних, соціально-психологічних, релігійних і, звичайно, лінгвістичних аспектів. Для успішної комунікації (реальної або віртуальної) учасник повинен володіти міжкультурною комунікативною компетенцією, яка розуміється як «володіння базовими знаннями типового представника досліджуваної мовної та культурної спільноти, а також готовність і здатність використовувати ці базові знання для досягнення розуміння; знання мовних одиниць з національно-культурним компонентом, готовність і вміння адекватно їх застосовувати в ситуації» [10, с. 28].

Ми підтримуємо думку науковців (І. Чернишенко, І. Білецька), які вважають, що досягнути чужу національну мовну картину світу – це означає стати на місце носія іноземної мови, тобто на її «точку світосприйняття». І через лексичну систему отримати уявлення про національну ментальність (національну логіку) та національний характер (емоції і засоби їх вираження, моральні пріоритети тощо) [1, 7].

Дж. Шаулес пропонує розвивальну модель лінгвокультурного навчання, в якій розглядаються деякі концептуальні рамки для реалізації цього підходу. Розвиваюча модель включає два основні компоненти лінгвокультурного навчання: мовно-орієнтоване та культурно-орієнтоване навчання. На думку науковця, мовноцентрований компонент лінгвокультурної моделі навчання зосереджений на навчальних цілях, пов'язаних із мовним опануванням, а культурноцентрований компонент концентрується на розвитку культурної обізнаності. Різниця між ними залежить від акценту: мовно-орієнтоване лінгвокультурне навчання виводить вивчення мови на передній план, а культурне – на другий план, тоді як культурно-орієнтоване лінгвокультурне навчання наголошує на культурному вивченні в контексті опанування іноземною мовою [11, с.13].

Вважаємо, що основною ідеєю є взаємне вивчення мови та культури, яке спрямоване на розвиток не лише мовних здібностей, але й на формування культурної компетенції. Це опанування та розуміння базових знань з точки зору взаємозв'язку між мовою та культурою, включає: розуміння основних мовних і культурних одиниць мови, їхнього культурного змісту та їх положення у світовому мовному ландшафті; оволодіння основними мовними та культурними одиницями мови, які тісно пов'язані з історією, культурою, способом життя, звичаями та менталітетом народу; усвідомлення основних мовних і культурних одиниць носіїв мови в соціальному та культурному середовищі. Продуктивність комунікації, крім знання мови, залежить і від інших факторів: умов і культури спілкування, правил етикету, соціальних норм мовної та невербальної поведінки, глибоких фонових знань. Для ефективного спілкування недостатньо здолати мовний бар'єр, необхідно подолати культурні перепони.

Підтримуємо науковців, які до складу лінгвокультурної компетенції включають: лінгвістичну компетенцію (знання і володіння різного роду базовими одиницями, властивими цій культурі, та законами системних відносин між ними); культурну компетенцію (володіння культурно-зумовленими нормами), яка в натовість включає: соціокультурну компетенцію та міжсоціокультурну компетенцію (знання норм, правил і традицій іншого суспільства). Всі вище вказані компоненти формують лінгвокультурологічне поле [2, с. 54].

Основними принципами лінгвокультурного підходу є: оволодіння всіма аспектами іноземної мови через призму культурного контексту; автентичність означає вивчення оригінальних текстів, літературних творів, аудіо- та відеоматеріалів; принцип новизни зводиться до розробки форм і методів навчання з використанням інноваційних технологій; принцип традиційності полягає у вивченні звичаїв, норм поведінки країни, мова якої вивчається; одночасне формування культурної та мовної компетентності [2, с. 56].

Вважаємо, що лінгвокультурологічний компонент змісту навчання доцільно розглядати як окремий можливий вид мотивації вивчення мови. Такий тип мотивації називається лінгвопізнавальною мотивацією, яка передбачає позитивне ставлення учнів до мови, до засвоєння основних властивостей мови, до опанування мовного матеріалу різними засобами [12].

Оскільки лінгвокультурологічний підхід полягає у вивченні способу життя культурної спільноти, звичаїв, ціннісно-сміслових аспектів духовної, фізичної та матеріальної культури народу, норм комунікативної поведінки його членів (все це відображено в мові), то відбір навчального матеріалу здійснюється за такими критеріями: культурної цінності; типовості (у процесі навчання враховуються широкі та загальнокультурні елементи); тематичності (відповідно до навчальної програми); функціональності (необхідність активного використання лексичних одиниць з національно-культурною семантикою, фонових знань, норм мовного етикету) [5, с.112].

Українськими вченими (Н. Бабич, Л. Даниленко, В. Ужченко) запропоновано думку, згідно з якою відмінності соціокультурних середовищ найяскравіше відображаються на лексико-семантичному рівні мови, ядром якого є фразеологічні одиниці, які найбільш чітко і прозоро відображають національну культурну семантику, що свідчить про невідповідність культурно-мовної картини світу, відображеної в лексиці різних мов. З одного боку, інформація, що міститься у фразеологічних одиницях, може зацікавити аудиторію, збагатити навчальний зміст, спонукати до розуміння історії та культури країни, мова якої вивчається, а з іншого боку, часткова еквівалентність або асиметрія фразеологічних одиниць під час перекладу створює непереборну перешкоду для повноцінного сприйняття інформації [13, с.72]. Цю думку підтримує і низка іноземних дослідників [14].

Ми вважаємо, що лексико-семантичний рівень є ключовим для культурної інтерсекціональності: з одного боку, він розкриває прихований зміст

досліджуваної мови (за допомогою слів, виразів та ідіом передається культурний світ людей і комунікант отримує ключові знання про країну), з іншого – відмінності в семантичному змісті мовних форм спонукають до порівнянь між носіями мови та неносіями, занурюючи суб'єктів у знання про розвиток їхньої мови, історії та культури. Розуміючи фразеологізми, прислів'я та приказки, ми можемо досліджувати зміни в структурі самої мови та трансформації в соціальному та історичному житті народу, який розмовляє нею, усвідомити притаманний їм світогляд, сприйняття і на цій основі сформувати певну концепцію [13, с. 74].

У процесі вивчення іноземної мови ключовими є стратегії міжкультурного спілкування. Це сукупність мовленнєвих дій, ініційованих мовцем, яка спрямовує його мовленнєву поведінку, формує реалізацію цілей і планів, передбачає відповіді потенційних реципієнтів. Для посилення комунікативної діяльності на заняттях з іноземної мови та поглиблення самосвідомості студентів необхідно включати такі інтерактивні методи: робота в групах, парах, карусель, мозковий штурм, рольові ігри, круглий стіл, дебати, перевірка неправильного уявлення, оптиміст/песиміст, кросворд, скрабл, бінго, Mind map (асоціативна карта), ситуаційний аналіз, дерево рішень тощо [15, с. 195]. Довела свою ефективність проєкта діяльність: розробка проєктів, присвячена культурним явищам (традиційні свята, історичні події, аналіз літературних творів). Інтерактивні методи навчання базуються на активній взаємодії між учасниками навчального процесу. Такий підхід може допомогти викладачам інтенсифікувати навчальний процес, зробивши його цікавішим і менш стомлювальним. Використання інтерактивних методів і технік у процесі вивчення іноземної мови спонукає студента випробувати роль іншої людини в різних соціальних або професійних ситуаціях, уявити, як її бачить співрозмовник, інтерпретувати ситуацію, побудувати власну поведінку.

Використання інформаційних мультимедійних технологій робить процес навчання більш науковим та ефективним. Головний успіх полягає в зацікавленості студентів, їх бажанні творити, потребі в здобутті нових знань і почутті самостійності, що сприяє інтересу до навчання, активізації та концентрації їхньої уваги на предметі. Інтерактивність дозволяє структурувати та візуалізувати інформацію, тим самим посилювати мотивацію здобувачів та активізувати їх пізнавальну діяльність на свідомому та підсвідомому рівнях. Можливості глобальної мережі забезпечують повну свободу спілкування з справжніми носіями будь-якої мови, включно з голосовим та візуальним спілкування, якщо це технологічно можливо [4, с.165]. Однією з навчальних платформ, яка використовується в ТНПУ імені Володимира Гнатюка є MOODLE – система управління навчальним контентом, за допомогою якої можна створювати електронні навчальні курси. MOODLE відповідає всім основним критеріям, що висуваються до систем електронного навчання: функціональністю – наявністю набору функцій різного рівня; надійністю – зручністю адміністрування та управління навчанням, простотою оновлення контенту на базі існуючих шаблонів, захистом користувачів від зовнішніх дій; стабільністю – високим рівнем стійкості роботи системи стосовно різних режимів роботи та активності користувачів; вартістю – сама система безкоштовна, витрати на її впровадження, розробку курсів і супровід є мінімальними; модульністю – наявністю в навчальних курсах набору блоків матеріалу, які можуть бути використані в інших курсах; наявністю вбудованих засобів розробки та редагування навчального контенту, інтеграції різноманітних освітніх матеріалів різного призначення; система перевірки та оцінювання знань слухачів у режимі онлайн (тести, завдання, контроль активності на форумах); зручність і простота використання та навігації [16, с. 7].

Важливо, щоб зміст лінгвокультурної підготовки був спрямований на оволодіння нормами професійної поведінки і засвоєння вагомих якостей і умінь

відповідно до фаху. Якість професійної діяльності залежить від високого рівня фахової культури, яка займає стрижневе місце у формуванні кваліфікованої особистості. Вважаємо, що створення мовно-культурного середовища через інтерактивне навчання є необхідною умовою формування лінгвокультурної компетенції [4, с. 164].

Ще одним чинником, який впливає на розвиток особистості студентів має середовище, в якому вони сприймають, реагують, контактують і взаємодіють. Це, насамперед, заклад вищої освіти. Загальновідомо, що навчальний і виховний процеси тісно пов'язані між собою. На формування та розвиток особистості майбутніх спеціалістів впливає атмосфера, яка створюється творчим здійсненням навчально-виховного процесу всім професорсько-викладацьким складом університету, яку зазвичай називають лінгвокультурним середовищем. Мовно-культурне середовище кожного навчального закладу має свої особливості і є складною, багатокомпонентною системою з великим потенціалом комунікативного розвитку здобувачів. Цей компонент також відіграє роль інтеграції студентів у мовне та культурне професійне співтовариство: у процесі спілкування з викладачами-предметниками, виробничими практиками студенти засвоюють морально-етичні норми, правила професійної та комунікаційної взаємодії тощо [4, с.165].

Один із способів формування лінгвокультурного середовища в університетах є організація освітніх програм, де викладачі різних дисциплін можуть працювати разом. Тому ще однією умовою навчання ми визначаємо поглиблення міжпредметних зв'язків у мовній і культурній підготовці [4, с. 166]. Науковцями кафедри іноземних мов Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка розглядаються перспективи навчання іноземних мов, яке забезпечуватиме реалізацію лінгвокультурного підходу, що сприяє професійному розвитку та фаховому становленню здобувачів. Як результат, у 2022–2023 рр. у ТНПУ імені

Володимира Гнатюка було запроваджено дві міждисциплінарні освітні програми на бакалаврському та магістерському рівнях «Міжнародний туризму та крос-культурні комунікації», які передбачають формування та розвиток професійних компетентностей для здійснення дослідницької та інноваційної діяльності у сфері міжнародного туризму та крос-культурних комунікацій з урахуванням сучасних вимог організації сфери послуг, світового медіапростору, транскордонного співробітництва з акцентом на можливості вивчення професійних освітніх компонентів іноземною мовою [17]. Авторами статті розроблено нові навчальні дисципліни, які забезпечують реалізацію лінгвокультурного підходу: «Етика іншомовного спілкування», «Ділова іноземна мова», «Іноземна мова у фаховій комунікації», «Ethics of Intercultural Communication with International Partners».

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка є учасником багатьох проєктів у рамках міжнародних грантових програм, наприклад: Tempus, Erasmus+, DAAD та ін., з партнерами з Німеччини, Великої Британії, Австрії, Румунії, Іспанії, Туреччини, Молдови та України. Студенти університету беруть участь у різноманітних програмах міжнародної академічної мобільності: однострокове навчання, подвійний диплом, різного роду стажування, молодіжні обміни тощо. Щорічно ТНПУ приймає іноземних студентів та співробітників університетів-партнерів. Підрозділи університету проводять літні школи з різних дисциплін, які викликають інтерес у іноземних студентів [15, с. 194]. Це сприяє розширенню культурної та міжнародної свідомості, підготовці до роботи в умовах різноманітних культур та мов, розвиває навички міжнародного спілкування та співпраці.

Як бачимо, у лінгвокультурному підході всі компоненти (цілі, зміст, методи, умови, оцінювання) тісно взаємопов'язані: мовний контент не розглядається ізольовано, а завжди супроводжується культурним контекстом; методичні прийоми орієнтовані на інтеграцію культурних знань у процес

навчання, що дозволяє студентам усвідомлювати, як культура впливає на структуру та використання мови, а технології стають інструментом для доступу до автентичних культурних ресурсів, що сприяє практичному застосуванню знань.

Висновки. Лінгвокультурологічний підхід є важливим інструментом для формування у студентів не лише лінгвістичної компетентності (мовних навичок), а й культурної (розуміння культурного контексту мови), що дає їм змогу краще орієнтуватися в іншомовному середовищі. Інтеграція культурного компонента в навчальні програми сприяє глибшому розумінню особливостей іншомовної комунікації, міжкультурного діалогу та національних традицій. Основними принципами цього підходу є автентичність, новизна, традиційність та взаємозв'язок мовної і культурної компетентностей, що забезпечує всебічний розвиток особистості. Використання інтерактивних методів, таких як рольові ігри, дебати та мультимедійні технології, уможлиблює занурення студентів в реальні мовні ситуації та дає змогу практично застосовувати здобуті знання. Залучення цифрових технологій сприяє створенню динамічного та мотиваційного освітнього середовища, що стимулює самостійну роботу здобувачів і підвищує ефективність навчального процесу. Заохочуються програми обміну та віртуальні зустрічі з носіями мови, оскільки знайомство з історичними, соціальними й естетичними особливостями культури та мови сприяють здатності розуміти та інтерпретувати культурні коди, допомагають адаптуватися в міжкультурному середовищі, розвивають критичне мислення і рефлексію щодо власної культурної ідентичності.

Подальші дослідження мають бути зосереджені на розробці конкретних методик оцінювання лінгвокультурної компетентності та на оптимальних шляхах інтеграції цифрових технологій у цей процес.

Список використаних джерел

1. Білецька І. Мова і культура як основні категорії лінгвокультурології. *Věda a perspektivy*. 2022. № 6(13). URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-6\(13\)-282-295](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-6(13)-282-295) (дата звернення: 10.03.2025).
2. Торосян О. М. Лінгвокультура як невід’ємна складова викладання іноземної мови. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science*. 2020. 2(23), С. 53-56. https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/28022020/6950 (дата звернення: 10.03.2025).
3. Стеченко Т., Ушакова Л. Зміст і структура лінгвокультурологічної компетентності майбутніх учителів іноземних мов. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. 2016. №2. С. 195-200
4. Попова О. В. Педагогічні умови формування лінгвокультурної компетентності майбутніх менеджерів в процесі фахової підготовки. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2019. Вип. 4. С. 160-169. http://nbuv.gov.ua/UJRN/domtp_2019_4_16 (дата звернення: 10.03.2025).
5. Савчак. І. Лінгвокультурологічний підхід до навчання іноземної мови фахівців з міжнародних відносин. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка*. 2016. № 4. С. 108–115
6. Махінов В.М. Теоретичні засади формування мовної особистості в історії розвитку європейського соціокультурного освітнього простору (середина XIX - початок XX ст.): автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01. Луганськ, 2013. 40 с.
7. Чернишенко. І. А. Фактори формування національних мовних картин світу. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2007. №32. С. 158-162. <http://eprints.zu.edu.ua/1771/1/3.pdf> (дата звернення: 10.03.2025).
8. Бігич О., Бориско Н., Борецька Г. та ін. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підруч. для студентів класич., пед. і лінгвіст. ун-тів*. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.

9. Загнітко А., Богданова І. Лінгвокультурологія: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Донецьк: Ноулідж, 2014. 272 с.
10. Denizdzi O., Sokol M., Tsaryk O. Communicative culture in the conditions of digitalization and mediatization. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія. Вип. 2 (7). 2023. Київ, МАУП. С. 25-33. <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.2.4> (дата звернення: 12.03.2025).
11. Shaules, Joseph. «The Developmental Model of Linguaculture Learning: An Integrated Approach to Language and Culture Pedagogy». Juntendo Journal of Global Studies 1. 2016. С. 2–17. <https://surl.li/ugofjr> (дата звернення: 14.03.2025).
12. Копил Г. О. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з міжнародної економіки у процесі вивчення іноземних мов: дис. ... канд. пед.наук: 13.00.04. Київ, 2007. 247 с.
13. Бакум З., Пальчикова О., Костюк С. Навчання іноземних мов: крос-культурний підхід: монографія. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2019. 288 с.
14. Moeller A. J., Nugent K. «Building Intercultural Competence in the Language Classroom». Digital Commons at University of Nebraska-Lincoln, Faculty Publications: Department of Teaching, Learning and Teacher Education. Lincoln, 2014. NE: University of Nebraska-Lincoln. <https://digitalcommons.unl.edu/teachlearnfacpub/161/> (дата звернення: 12.03.2025).
15. Zablotska L., Navolska H. Development of intercultural communicative competence of university students: linguacultural approach in foreign language training. Стратегії міжкультурної та іншомовної комунікації крізь призму лінгводидактичної парадигми: колективна монографія. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 160-205
16. Триус Ю. В., Герасименко І. В., Франчук В. М. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: методичний посібник / за ред. Ю. В. Триуса. Черкаси, 2012. 220 с.
17. Освітні програми: «Міжнародний туризм та крос-культурні комунікації».

[https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osv
itni_prohramy/bakalavr/geo/242_2022_m.pdf](https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osv
itni_prohramy/bakalavr/geo/242_2022_m.pdf),
[https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitn
i_prohramy/magistr/geo/242+035_2023.pdf1](https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/akredytatsiia%20ta%20litsenzuvannia/osvitn
i_prohramy/magistr/geo/242+035_2023.pdf1). (дата звернення: 12.03.2025).